

Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης
Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης

Χειμερινό εξάμηνο
ακαδημαϊκού έτους 2024-2025

Μάθημα

«Θεατρική Εμπύχωση, Προσωπική Ανάπτυξη και Ενδυνάμωση της Ομάδας»

1^η ΠΡΟΟΔΟΣ

Αγαπητές φοιτήτριες, Αγαπητοί φοιτητές

Αναφορικά με την πρόοδο του μαθήματος «Θεατρική Εμπύχωση, Προσωπική Ανάπτυξη και Ενδυνάμωση της Ομάδας» (χειμερινού εξαμήνου 2024-2025), θα αναπτύξετε δομή εκπαιδευτικής παρέμβασης με βάση το κείμενο: **ο γιος** (τα αποσπάσματα ανήκουν στο Δ' κεφάλαιο του πολύ γνωστού μυθιστορήματος του μεγάλου Κρητικού λογοτέχνη Αναφορά στον Γκρέκο. Το έργο αυτό κυκλοφόρησε το 1961, μετά το θάνατο του συγγραφέα, και αποτελεί τη λογοτεχνική αυτοβιογραφία του.)

http://ebooks.edu.gr/ebooks/v/html/8547/2003/anthologio_e-st-dimotikou_htmltempl/index06_08.html

Η εργασία θα πραγματοποιηθεί και θα παραδοθεί με τη μορφή άρθρου, σε ψηφιακή word μορφή, **έκτασης 2800 λέξεων** περίπου και επιπλέον η βιβλιογραφία που χρησιμοποιήθηκε.

α. Σε έντυπη μορφή θα παραδοθεί την Τρίτη 7 Ιανουαρίου 2025 στη θυρίδα μου στον 1^ο όροφο του νέου κτηρίου της Σχολής ή την ίδια ημέρα στην αίθουσα θεμέλιο 4.00μμ-4.30μμ.

β. Σε ψηφιακή μορφή σε μορφή αρχείου **word [docx]**, αποκλειστικά το Σάββατο 11 Ιανουαρίου 2025, στην ηλεκτρονική διεύθυνση sypapado@eled.duth.gr

Σημείωση: (στη λεζάντα του word θα αναγράφεται: **Επώνυμο_Όνομα_1^η Πρόοδος_ΘΕ**).

Για την ανάπτυξη της 1^{ης} προόδου θα λάβετε υπόψη το ακόλουθο παράδειγμα.

Ο καθηγητής

Σίμος Παπαδόπουλος

ΔΟΜΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

A. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Γνωστικό αντικείμενο:

Επιστημονικό πεδίο: Παιδαγωγική του θεάτρου

Διδακτική μέθοδος: Διερευνητική δραματοποίηση

Σύνδεση (διεπιστημονική / διαθεματική) με Π.Σ.:

Τάξη: Χρονική διάρκεια:

Τίτλος: «Αξιοποίηση της διερευνητικής δραματοποίησης με χρήση θεατρικών τεχνικών στο δημοτικό σχολείο»

B. ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Εκπαιδευτικό- διδακτικό σενάριο

1. Σχεδιασμός

- 1.1. Η προβληματική: αιτιολόγηση επιλογής θεατρικών μεθόδων και τεχνικών
- 1.2. Σκοπός και διδακτικά ερωτήματα

2. Εφαρμογή: Παρέμβαση με Διερευνητική Δραματοποίηση

- 2.2.1. Σχεδιασμός
- 2.2.2. Διεξαγωγή
- 2.2.3. Αξιολόγηση

3. Τελική Αξιολόγηση - Συμπεράσματα

Βιβλιογραφία

Παράρτημα

Σύντομο βιογραφικό σημείωμα

Γ. ΟΔΗΓΙΕΣ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ

• Στο πρώτο κεφάλαιο (Σχεδιασμός) θα αναπτυχθούν η προβληματική της θεατροπαιδαγωγικής / διδακτικής παρέμβασης, ο σκοπός, τα διδακτικά ερωτήματα **(300 λέξεις)**

• Στο δεύτερο κεφάλαιο (Εφαρμογή) θα αναπτυχθεί η μέθοδος της διερευνητικής δραματοποίησης **(2200 λέξεις)** στα υποκεφάλαια:

Σχεδιασμός: περιλαμβάνει τον σχεδιασμό της παρέμβασης με αναφορά των κριτηρίων βάσει των οποίων θα οργανωθεί το υλικό (θέμα, κείμενο, δυναμική της ομάδας, τεχνικές, διαδικασίες, δραστηριότητες, αντικείμενα). **(200 λέξεις)**

Διεξαγωγή: περιλαμβάνει τις δυνάμει αναπτυχθείσες δραστηριότητες με τη χρήση κατάλληλων τεχνικών, οι οποίες θα είναι απαραίτητως ενταγμένες στη δομή/ στάδια της διερευνητικής δραματοποίησης. Σημειώνεται ότι οι δυνάμει δραστηριότητες δεν θα περιγράφονται με απλουστευτικό τρόπο, αλλά κυρίως θα τεκμηριώνονται, ευφυώς, με βάση τους ειδικούς στόχους, που αυτές υπηρετούν και οι οποίοι απηχούν τους γενικούς στόχους που ετέθησαν κατά τη φάση του σχεδιασμού. **(1800 λέξεις)**

Αξιολόγηση διαμορφωτική: περιλαμβάνει την επιμέρους αξιολόγηση πραγμάτωσης των στόχων που ετέθησαν στη φάση του σχεδιασμού και αναπτύχθηκαν κατά τη διεξαγωγή. **(200 λέξεις)**

• Στο τρίτο κεφάλαιο (Τελική Αξιολόγηση – Συμπεράσματα) θα αναπτυχθεί η Τελική Αξιολόγηση σχετικά με την παρέμβαση (ψυχοκοινωνική και διδακτική) στο πλαίσιο της Παιδαγωγικής του

Θεάτρου, η οποία θα παρουσιαστεί κατηγοριοποιημένη με βάση τα διδακτικά ερωτήματα, που ετέθησαν στο κεφάλαιο του Σχεδιασμού. **(300 λέξεις)**

- Η βιβλιογραφία ελληνική και ξένη ανήκουν σε κοινή ενότητα, ενώ ακολουθεί άλλη με τις πηγές, εφόσον υπάρχουν. Σημειώνεται ότι στη βιβλιογραφία περιλαμβάνονται μόνο τα δημοσιεύματα, έντυπα και ψηφιακά (δικτυογραφία), που χρησιμοποιήθηκαν.

- Το Παράρτημα περιλαμβάνει υλικό που δύναμι θα αξιοποιηθεί από τους μαθητές (ερωτηματολόγια, φύλλα εργασίας, κ.λπ.), το οποίο θα είναι γραμμένο σε γλώσσα εύληπτη για την ηλικία τους και θα περιέχουν σαφείς οδηγίες και τις απαραίτητες πληροφορίες για λειτουργική εφαρμογή των δραστηριοτήτων. Επίσης, θα δοθεί προσοχή ώστε το υλικό να επιτρέπει την ανάληψη πρωτοβουλίας και δράσης από τους μαθητές, για να μην παραμένουν παθητικοί αποδέκτες ακολουθητέων εντολών. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με την παραγωγή δραστηριοτήτων συντελεστικών στην ανάπτυξη προβληματισμού, συνεργασίας, διατύπωσης κρίσεων και στην αναζήτηση εναλλακτικών προσεγγίσεων για ενεργή συμμετοχή των μαθητών στην εκπαιδευτική διαδικασία. (θα υπάρχει ισόρροπη έκταση και ποσότητα του υλικού παραρτήματος χωρίς περιορισμό λέξεων)

Αριθμός λέξεων κάθε εκπαιδευτικού- διδακτικού σεναρίου κατά κεφάλαια

1. Σχεδιασμός (300 λέξεις)

Η προβληματική: αιτιολόγηση επιλογής θεατρικών μεθόδων και τεχνικών. Σκοπός και διδακτικά ερωτήματα.

2. Εφαρμογή (2200 λέξεις)

Παρέμβαση με Διερευνητική Δραματοποίηση (2200 λέξεις)

2.1. Σχεδιασμός (200 λέξεις)

2.2. Διεξαγωγή (1800 λέξεις)

2.3. Αξιολόγηση (διαμορφωτική / 200 λέξεις)

3. Τελική Αξιολόγηση – Συμπεράσματα (300 λέξεις)

Βιβλιογραφία (περιλαμβάνεται μόνο η χρησιμοποιηθείσα)

Σύντομο βιογραφικό σημείωμα (μέχρι 100 λέξεις)

Οδηγίες για τη συγγραφή του διδακτικού σεναρίου / τελικής εργασίας

Στο διδακτικό σενάριο θα τηρηθούν τα ακόλουθα:

Γραμματοσειρά: Times New Roman

1η σειρά: Τίτλος διδακτικού σεναρίου Πεζοκεφαλαία, μεγέθους 14 pt.

2η και 3η σειρά κενή, μεγέθους 12 pt.

4η σειρά: Όνομα και Επώνυμο, με έντονα πεζά στοιχεία, μεγέθους 12 pt.

5η σειρά κενή, μεγέθους 9 pt. 6η σειρά: Ιδιότητα και Φορέας, μεγέθους 9 pt.

7η σειρά: Ηλεκτρονική διεύθυνση, μεγέθους 9 pt.

8η και 9η σειρά κενή, μεγέθους 10 pt.

Οι επόμενες δύο σειρές παραμένουν κενές, μεγέθους 11 pt.

Κατόπιν ακολουθεί ο τίτλος της πρώτης ενότητας / κεφαλαίου, με πεζά σε πλάγια γραφή, χωρίς αρίθμηση, μεγέθους 12 pt.,

Όλοι οι τίτλοι των ενοτήτων/κεφαλαίων θα γράφονται με τον ίδιο τρόπο.

Το κείμενο κάθε ενότητας θα είναι σε μονό διάστιχο μεγέθους 11 pt.

Μεταξύ δύο ενοτήτων/κεφαλαίων θα υπάρχουν δύο σειρές κενές, μεγέθους 11 pt.

Το κείμενο στο υποσέλιδο θα είναι επίσης σε μονό διάστιχο μεγέθους 9 pt.

Μετά την ολοκλήρωση του κειμένου θα υπάρχουν δύο κενές σειρές μεγέθους 11 pt.

Θα ακολουθεί η λέξη

Βιβλιογραφία με πλάγια μεγέθους 11 pt.

Κατόπιν μια κενή σειρά μεγέθους 11 pt.

Ακολουθεί η βιβλιογραφία μεγέθους 10 pt.

Μετά την ολοκλήρωση της βιβλιογραφίας θα υπάρχουν δύο κενές σειρές μεγέθους 11 pt.

Θα ακολουθεί η λέξη Σύντομο βιογραφικό σημείωμα με πλάγια μεγέθους 11 pt.

Κατόπιν μια κενή σειρά μεγέθους 11 pt.

Ακολουθεί σύντομο βιογραφικό σημείωμα (μέχρι 200 λέξεις), σε ενιαία παράγραφο, μεγέθους 10 pt.

Οι παραπομπές θα παρατίθενται μέσα στο άρθρο, με την ακόλουθη σειρά: ανοίγει παρένθεση, επώνυμο συγγραφέα, κόμμα, κενό, έτος έκδοσης έργου, διπλή τελεία, κενό, αριθμός σελίδας παραπομπής, κλείνει παρένθεση [π.χ. (Pavis, 2003: 145)], σύμφωνα με το σύστημα βιβλιογραφικών αναφορών APA (American Psychological Association) και τυχόν ερμηνευτικές σημειώσεις θα παρατίθενται στο υποσέλιδο, με συνεχή αρίθμηση.

Η βιβλιογραφία στο τέλος θα έχει το ακόλουθο πρότυπο:

Για βιβλία Schechner, R. (2002). *Performance Studies: An Introduction*. London: Routledge.

Για επιμέλεια βιβλίου Γραμματάς, Θ. (επιμ.). (2010). *Στη Χώρα του Τοτώρα. Θέατρο για Ανήλικους Θεατές*. Αθήνα: Πατάκης.

Για περιοδικά Pike, M.A. (2004). *Aesthetic Teaching*. *Journal of Aesthetic Teaching*, 38 (2), 20-37.

Για κεφάλαια ή άρθρα σε συλλογικούς τόμους Haseman, B. (2006). *The Poetics of Process: Process Drama Online*. In L. A. McCammon & D. McLauchlan, et. al. (eds.), *Universal Mosaic of Drama and Theatre: The IDEA 2004 Dialogues* (pp. 201-211). Ontario: IDEA Publications.

Παρέμβαση με Διερευνητική Δραματοποίηση

«Ο μύθος του Ερυσίχθονος σ' ένα μάθημα διερευνητικής δραματοποίησης για την ύβριν»⁷ (Διερευνητική Δραματοποίηση)

1. Σχεδιασμός (300 λέξεις)

Η διερεύνηση του μύθου του Ερυσίχθονος θα προσφέρει τη δυνατότητα για κατανόηση του τρόπου λειτουργίας της *ύβρεως* και των συνεπειών της στο σύγχρονο ανθρωπογενές και φυσικό περιβάλλον, μέσω της οργάνωσης κατάλληλων διδακτικών προσεγγίσεων, που θα στοχεύουν στην καλλιέργεια κριτικο-στοχαστικής σκέψης και περιβαλλοντικής συνείδησης στους/στις μαθητές/τριες.

Ο επανασχεδιασμός και η διεξαγωγή του Β' κύκλου της Έρευνας-Δράσης θα πραγματοποιηθεί με βάση τη θεατροπαιδαγωγική μέθοδο της Διερευνητικής Δραματοποίησης (Inquiry Drama), όπως παρουσιάζεται στον ακόλουθο πίνακα.

Διερευνητική Δραματοποίηση (Inquiry Drama) Στάδια Ανάπτυξης	
1. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΑΣ ΟΜΑΔΑΣ <ul style="list-style-type: none">• προσωπική έκφραση (σωματική, φωνητική, λεκτική)• πηγαία διερεύνηση βασικών εννοιών του υπό διερεύνηση θέματος• επικοινωνία στην ομάδα με ποικιλία παιχνιδιών και ασκήσεων (σωματικής έκφρασης, γνωριμίας, παρατήρησης, κλπ.)	
2. ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΧΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ δάσκαλος σε ρόλο ή εκτός ρόλου – παιδιά εκτός ρόλου	
<ul style="list-style-type: none">• ΕΠΑΦΗ ΜΕ ΤΟ ΕΡΓΟ ακρόαση / ανάγνωση λογοτεχνικού- μουσικού έργου, ακρόαση /ανάγνωση στίχων τραγουδιού, ανάγνωση θεατρικού έργου / παρακολούθηση παράστασης θεατρικής, όπερας, χορού, κινηματογραφικού έργου- ντοκιμαντέρ, εικαστικού έργου	<ul style="list-style-type: none">• ΕΠΑΦΗ ΜΕ ΤΟ ΚΙΝΗΤΡΟ - ΕΡΕΘΙΣΜΑ παρακολούθηση/ ακρόαση/ ανάγνωση έννοιας, χρηστικού κειμένου, μαρτυρίας, προφορικής αφήγησης, οπτικού - ηχητικού εικαστικού ερεθίσματος ή συνδυασμού αυτών
3. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΘΕΑΤΡΙΚΟΥ - ΝΕΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ <ul style="list-style-type: none">• ΠΡΩΤΕΣ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ συζήτηση εκτός θεατρικού ρόλου για το δραματικό περιβάλλον• ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ – ΣΤΟΧΑΣΜΟΣ ΣΕ ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΡΟΛΟ αυτοσχέδιες δράσεις - αξιοποίηση θεατρικών τεχνικών / στοχασμός σε ρόλο• ΔΙΑΜΟΡΦΩΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ I αξιολόγηση της δράσης που οδηγεί σε κατανόηση και τροφοδοτεί με νέα δράση (ερωτήσεις, εκδοχές, παρατηρήσεις για το περιεχόμενο και τη διαδικασία)• ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ διαμόρφωση επεισοδίων εκτός ρόλου με ενδιάμεσες αυτοσχέδιες δράσεις, εργαστήρι δημιουργικής γραφής – μεταγραφή αφηγηματικού σε δραματικό• ΔΙΑΜΟΡΦΩΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ II παρουσίαση στην ολομέλεια της ομάδας - ανατροφοδότηση	
4. ΣΚΗΝΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΝΕΟΥ ΔΡΑΜΑΤΙΚΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ απλή χωρίς ιδιαίτερη προετοιμασία ή οργανωμένη ως προς τα σημεία της όψης θεατρική παράσταση / θεατρικό αναλόγιο	
5. ΤΕΛΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ αξιολόγηση της δράσης που οδηγεί σε κατανόηση και τροφοδοτεί με νέα δράση	
© Παπαδόπουλος, Σ.	

Απόσπασμα από το άρθρο: «Μια φορά κι έναν καιρό ήταν ένας βασιλιάς... Η δραματοποίηση του μύθου του Ερυσίχθονος σ' ένα μάθημα για την ύβρι.» Παπαδόπουλος, Σ. (2016). Στο Σ. Παπαδόπουλος (επιμ.), *Τέχνη και Πολιτισμός στο Σχολείο του 21^{ου} αιώνα* (σσ. 329-340). Αθήνα.

2. Εφαρμογή: Παρέμβαση με Διερευνητική Δραματοποίηση (2200 λέξεις)

2.1. Σχεδιασμός (200 λέξεις)

Η πρόταση στοχεύει στη δραματική διερεύνηση του μύθου του Ερυσίχθονος. Υπό το πρίσμα της μεθόδου της διερευνητικής δραματοποίησης, θα αξιοποιηθούν τεχνικές και θα καταδειχθεί η συμβολή τους στην αλλαγή αντιλήψεων και πρακτικών.

Θεωρούμε ότι το θέμα ανταποκρίνεται⁸:

- i) Στις ανάγκες των παιδιών, καθώς τους επιτρέπει, μέσω του αρχαιοελληνικού μύθου και των συμβόλων του:
- να συνειδητοποιήσουν, μέσω βιωματικής εμπλοκής στην εξερεύνηση χαρακτήρων και καταστάσεων του μύθου, τον κορυφαίο ρόλο της γνωστικής και ηθικής συνείδησης στην καταξίωση του ανθρώπου ως έλλογου και κοινωνικού όντος,
 - να κατανοήσουν τον ρόλο της ανάγκης στην πορεία του ανθρώπινου πολιτισμού,
 - να αναπτύξουν την ερευνητική διάθεση και την επινοητικότητα, προσπαθώντας να δώσουν λύσεις σε δύσκολες καταστάσεις,
 - να γοητευθούν με τις περιπετειώδεις καταστάσεις.
- ii) Στα ενδιαφέροντά τους, αφού τους δίνει τη δυνατότητα:
- να εμπλακούν σε περιβάλλοντα που κινητοποιούν φαντασία και σωματική έκφραση,
 - να επινοήσουν στιγμιότυπα σε μυθοπλαστικά περιβάλλοντα,
 - να αρθρώσουν λόγο στοχαστικό και αυθεντικό σε επικοινωνιακές δραστηριότητες,
 - να δημιουργήσουν συνθήκες δραματικής έντασης με τις επιλογές τους.
- iii) Στις γνώσεις τους, καθώς:
- εμπίπτει στη μαθησιακή εμπειρία τους (Ιστορία, Ελληνική Μυθολογία, Μελέτη Περιβάλλοντος Γ' τάξης, σχετικά σχολικά και εξωσχολικά αναγνώσματα).

2.2. Διεξαγωγή (1800 λέξεις)

Η οργάνωση και κατηγοριοποίηση του παρόντος υποκεφαλαίου θα γίνει με βάση τα παρακάτω στάδια:

ΔΙΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΔΡΑΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ (INQUIRY DRAMA)
α. Δημιουργία ατμόσφαιρας ομάδας
β. Γνωριμία με το αρχικό περιβάλλον
γ. Δημιουργία θεατρικού – νέου περιβάλλοντος <i>i) Πρώτες επισημάνσεις για την εξέλιξη του μύθου</i> <i>ii) Διερεύνηση-στοχασμός σε θεατρικό ρόλο</i> <i>iii. Διαμορφωτική αξιολόγηση I</i> <i>iv. Διαμόρφωση της ιστορίας</i> <i>v. Διαμορφωτική αξιολόγηση II</i>
δ. Σκηνική παρουσίαση νέου δραματικού κειμένου
ε. Τελική αξιολόγηση

Απόσπασμα από το σύγγραμμα: «Με τη γλώσσα του θεάτρου. Η διερευνητική δραματοποίηση στη διδασκαλία της Γλώσσας». Παπαδόπουλος, Σ. (2007), σ. 149.

α. Δημιουργία ατμόσφαιρας ομάδας

Τεχνική

- Παρατήρηση, Ηχητικά ερεθίσματα

Ο/Η εκπαιδευτικός ενεργοποίησε τη φαντασία των συμμετεχόντων ως εξής:

α) στο κέντρο του χώρου, πάνω σε ένα λευκό πανί, τοποθετήθηκε ένα κόκκινο μήλο και κλαδιά δέντρου.

β) ακούστηκε κατάλληλο ηχητικό ερέθισμα με φυσικούς ήχους (θρόισμα φύλλων, κελάηδισμα πουλιών, ήχοι νερού)

γ) προκλήθηκε η ενεργοποίηση των αισθήσεων και η εξοικείωση με τον χώρο μέσα από αισθησιοκινητικές δραστηριότητες: ο/η εκπαιδευτικός πρότεινε στα μέλη της ομάδας να κινηθούν στην αίθουσα, να φανταστούν ότι βρίσκονται στον χώρο όπου θα μπορούσαν να ακούγονται αυτοί οι ήχοι και να αναπαραστήσουν με τη φαντασία τους τα πλάσματα που θα μπορούσαν να ζουν σε αυτό το ονειρικό τοπίο, προσαρμόζοντας ανάλογα την κίνησή τους. Όσοι επέλεξαν να είναι δέντρα, απέκτησαν κλαδιά και ρίζες, κίνησαν τα κλαδιά τους με το θρόισμα του αέρα και πόνεσαν όταν κάποιος έκοψε ένα μικρό τους κλαδάκι ή χάραξε τον κορμό τους. Κινήθηκαν αυθόρμητα στον χώρο, ένωσαν την αύρα του δάσους, έγιναν φυτά, ζώα, αγέρας, ψυχές.

β. Γνωριμία με το αρχικό περιβάλλον

Επαφή με το κείμενο (έργο ή ερέθισμα) μέσω αλληλεπιδραστικής συμμετοχής με στόχο τη διερεύνησή του

Θεατρική τεχνική

- Αφήγηση
- Δραματοποιημένη αφήγηση
- Εικόνες από τη ζωή των ρόλων
- Καρέκλα αποκαλύψεων

Ακολούθησε η ανάγνωση-αφήγηση ενός αποσπάσματος του μύθου - περιγραφή ενός φυσικού τοπίου- που κινητοποίησε τις αισθήσεις, ενδυναμώνοντας την προοπτική δημιουργίας ενός σκηνικού περιβάλλοντος με στοιχεία της φύσης: χρώματα (χρώματα της φύσης), ήχους (ήχοι της φύσης, το κελάρυσμα του νερού) και αρώματα (άρωμα από γρασίδι και φρέσκους καρπούς δέντρων). Καθώς είχε προηγηθεί η κατάλληλη κίνηση στον χώρο και είχε δημιουργηθεί, με τη φαντασία, η εικόνα ενός δάσους, η ομάδα, εντός και εκτός ρόλου, παρακολούθησε / άκουσε την αρχή του μύθου. Με όχημα αυτό το απόσπασμα αποτυπώθηκε η πρώτη εικόνα-σκηνή του μύθου και ο/η εκπαιδευτικός, με την τεχνική των μεταμορφώσεων (άνθρωποι που γίνονται δέντρα), εισήγαγε τους μαθητές στην ατμόσφαιρα της ιστορίας, ώστε να αρχίσει να ξετυλίγεται ο μύθος.

γ. Δημιουργία θεατρικού – νέου περιβάλλοντος

i) Πρώτες επισημάνσεις για την εξέλιξη του μύθου

Τεχνική

- Αφήγηση, Διάλογος

Αφού ο/η εκπαιδευτικός αφηγήθηκε τον μύθο, οι μαθητές σε θεατρικό ρόλο, προσέγγισαν συναφείς έννοιες μέσω διαλόγου, με στόχο να διαφανούν ο χωροχρόνος, οι συνθήκες, οι αναγκαιότητες, οι ισορροπίες, οι προσωπικότητες, οι ενδόμυχες επιθυμίες και σκέψεις.

ii) Διερεύνηση-στοχασμός σε θεατρικό ρόλο

Θεατρική τεχνική

- Οπτική γωνία

Τα παιδιά διερεύνησαν και έδωσαν τη δική τους οπτική, εμπλουτίζοντας τον μύθο και με άλλα πρόσωπα.

Θεατρική τεχνική

- Αισθησιοκινητική δράση

Ο/Η εκπαιδευτικός κάλεσε τα παιδιά να κινηθούν στον χώρο ως βασιλιάδες και να λένε τη φράση με τον τόνο της φωνής ενός βασιλιά: «*θα το καταστρέψουμε!*» Στη συνέχεια, πρότεινε έναν αντίστροφο ρόλο: όλοι κινήθηκαν ως ταπεινοί υπηρέτες-υπήκοοι, λέγοντας τη φράση: «*Βασιλιά μας, λυπήσου το δάσος!*». Στη συγκεκριμένη σκηνή, για να διαφανεί η ιεροσουλία και η ύβρις του βασιλιά, κάποιος από την ομάδα είπε τη φράση: «*Δεν μπορούμε να καταστρέψουμε το ιερό δάσος της θεάς Δήμητρας*». Έτσι, δημιουργήθηκε δραματική ένταση, αναμένοντας με αγωνία την τελική απόφαση του βασιλιά αλλά και των υπηκόων για το αν θα ακολουθούσαν ή όχι τη θέληση του βασιλιά.

Θεατρική τεχνική

- Δραματοποιημένη αφήγηση
- Καρέκλα των αποκαλύψεων
- Ο/Η εκπαιδευτικός σε θεατρικό ρόλο

Ο/Η εκπαιδευτικός έδωσε περισσότερα στοιχεία για την ταυτότητα των προσώπων και τις συνθήκες της ιστορίας. Αφηγήθηκε με την τεχνική της δραματοποιημένης αφήγησης τον μύθο του Ερυσίχθονα. Ανέφερε ότι ήταν ένας βασιλιάς ισχυρός, εγωιστής και άπληστος, πως είχε πολλούς πιστούς υπηκόους και ήθελε να χτίσει ένα καινούργιο παλάτι, χρησιμοποιώντας δέντρα από το ιερό δάσος. Σε αυτή τη φάση, ο/η εκπαιδευτικός κάθισε σε μια καρέκλα και ζήτησε από τους/τις μαθητές/τριες να φανταστούν πως απέναντί τους έχουν τον βασιλιά και όχι τον ίδιο τον εμψυχωτή και να του θέσουν ερωτήσεις, για να ανακαλύψουν ποιος είναι, πώς ζει, τι προθέσεις έχει, και τι σκοπεύει να κάνει με αυτό το δάσος. Με αυτόν τον τρόπο, ο/η εκπαιδευτικός προσπάθησε να βοηθήσει τους μαθητές να καταλάβουν βαθύτερα τη ζωή του βασιλιά και τα κίνητρά του. Ο/Η εκπαιδευτικός, ως βασιλιάς, αποκάλυψε τελικά ότι θα όπλιζε τους άντρες του με τσεκούρια, για να κόψουντο δάσος. Η ομάδα, με αυτόν τον τρόπο, διερεύνησε τις συνθήκες, τις προθέσεις και ήταν πλέον έτοιμη να μεταφερθεί στο δάσος.

Τεχνική

- Κατασκευή προσωπίων

Ο/Η εκπαιδευτικός έδωσε μάσκες και υλικά κατασκευών (π.χ μαρκαδόρους), ζητώντας από τα παιδιά να δημιουργήσουν το οργισμένο προσωπίο της θεάς Δήμητρας. Πρότεινε να φορέσουν τα προσωπία και να αναπαραστήσουν τη θεά, εκφράζοντας τον θυμό και τη θλίψη της για τα χαμένα ιερά δέντρα. Η χρήση του προσωπίου επέτρεπε στα παιδιά να εκφραστούν αβίαστα και να μετέχουν στην ψυχολογία ενός προσώπου, που αποκαλούνταν μεν θεά, αλλά δεν έπαυε να νιώθει ανθρώπινα συναισθήματα και να έχει πάθη.

ii. Διαμορφωτική αξιολόγηση I

Ανατροφοδότηση: Αξιοποίηση των θεατρικών τεχνικών ως αξιολογικών τεχνικών

Θεατρική τεχνική

- Αντικρουόμενες σκέψεις- συμβουλές
- Διάδρομος της συνείδησης

Ο/Η εκπαιδευτικός έθεσε ένα δίλημμα, καλώντας τους/τις μαθητές/τριες να εκφράσουν μια σκέψη (σε ρόλο συνείδησης του Ερυσίχθονα) ή μια συμβουλή (σε ρόλο των ίδιων ως φυσικών προσώπων) και στο τέλος την απόφασή τους σε ρόλο Ερυσίχθονα.

iii. Διαμόρφωση της ιστορίας

Εργαστήρι δημιουργικής γραφής και μεταγραφή αφηγηματικού κειμένου σε δραματικό

Συλλογική δημιουργία νέου δραματικού περιβάλλοντος

Διαμόρφωση επεισοδίων με διαλεκτική επικοινωνία και εργαστήρι δημιουργικής γραφής-συγγραφή αφηγηματικού και δραματικού κειμένου.

Κειμενικές τεχνικές

1. Δραματικό κείμενο, 2. Διάλογος, 3. Δράση, 4. Πλοκή, 5. Δραματική ένταση, 6. Καταστάσεις, 7. Χαρακτήρες.

Εργαστήρι δημιουργικής γραφής

Σε υποομάδες, με βάση το αφηγηματικό κείμενο, συγγράφουν το νέο -δραματικό κείμενο.

iv. Διαμορφωτική αξιολόγηση II

Ανατροφοδότηση: Αξιοποίηση των θεατρικών τεχνικών ως αξιολογικών τεχνικών

Αξιολογική συζήτηση και σκηνικές αναπαραστάσεις μέσω ερωτήσεων, σκηνικών εκδοχών και παρατηρήσεων των μαθητών/τριών για το περιεχόμενο και τη διαδικασία.

δ. Σκηνική παρουσίαση νέου δραματικού κειμένου

Σκηνική παρουσίαση, Παιχνίδι ρόλου, Αναλόγιο

Στην ολομέλεια, μετά από συνεργασία σε υποομάδες, παρουσιάζονται διαλογοποιημένα στιγμιότυπα.

ε. Τελική αξιολόγηση

Τελική ανατροφοδότηση: Αξιοποίηση των θεατρικών τεχνικών ως αξιολογικών τεχνικών

Αξιολογική συζήτηση και σκηνικές αναπαραστάσεις μέσω ερωτήσεων, σκηνικών εκδοχών και παρατηρήσεων των μαθητών/τριών για το περιεχόμενο και τη διαδικασία.

2.3. Αξιολόγηση (διαμορφωτική) (200 λέξεις)

Με το κατάλληλο ηχητικό ερέθισμα, ο/η εκπαιδευτικός κάλεσε τα παιδιά να διατυπώσουν -με βιωματικό αλληλεπιδραστικό τρόπο στην ομάδα- τις σκέψεις και τα συναισθήματά τους για την αλληγορία του μύθου και τον τρόπο που τον αντιλαμβάνονταν μέσα από τη σύγχρονη πραγματικότητα.

Θεατρική τεχνική

- Περίγραμμα χαρακτήρα

Τα παιδιά έγραψαν ενσυναισθητικές κρίσεις/αξιολογικές φράσεις για την αλληγορία του μύθου και τους ρόλους.

Θεατρική τεχνική

- Συλλογικός αναστοχασμός, Προσωπικό ημερολόγιο

Οι μαθητές/τριες παρουσίασαν αναστοχαστικά αποσπάσματα από τα προσωπικά τους ημερολόγια.

3. Τελική Αξιολόγηση - Συμπεράσματα (300 λέξεις)

- Ως προς τους παιδαγωγικούς και διδακτικούς στόχους
- Ως προς τις θεατροπαιδαγωγικές μεθόδους και τις θεατρικές τεχνικές
- Ως προς τους παράγοντες που δυσκόλεψαν τη διδασκαλία
- Ως προς τις προτάσεις βελτίωσης - αναπροσαρμογής

Πηγές - Βιβλιογραφία

- Callimachus, (1984). *Hymn to Demeter*, (Ed. N. Hopkinson), Cambridge: Cambridge University Press.
- Παπαδόπουλος, Σ. (2007). *Με τη γλώσσα του θεάτρου. Η διερευνητική δραματοποίηση στη διδασκαλία της Γλώσσας*. Αθήνα: Κέδρος.
- Παπαδόπουλος, Σ. (2010). *Παιδαγωγική του θεάτρου*. Αθήνα: Αυτοέκδοση.
- Παπαδόπουλος, Σ. (2016). Μια φορά κι έναν καιρό ήταν ένας βασιλιάς... Η δραματοποίηση του μύθου του Ερυσίχθονος σ' ένα μάθημα για την ύβρι. Στο Σ. Παπαδόπουλος (επιμ.), Πρακτικά (e-book) της Επιστημονικής και Καλλιτεχνικής Διημερίδας (13-14.6.2015): *Τέχνη και Πολιτισμός στο Σχολείο του 21^{ου} αιώνα* (σσ. 329-340). Αθήνα [ISBN: 978-618-82007-2-2]
- Παπαδόπουλος, Σ. (2021). *Θέατρο στην Εκπαίδευση και Αρχαία Ελληνική Σκέψη. Μίμησις τοῦ καλλίστου βίου*. Αθήνα: Παπαζήσης.
- Παπαδόπουλος, Σ. (2021). Η έρευνα-δράση ως ερευνητική μέθοδος μεταπτυχιακών εργασιών ειδίκευσης για το θέατρο στην εκπαίδευση: η περίπτωση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών: «Ετερότητα και Παιδαγωγική του Θεάτρου» του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης. Στο Κ. Φανουράκη. Γ. Πεφάνης (επιμ.), *Εφαρμοσμένο θέατρο: ποιοτικές μέθοδοι έρευνας μέσω παραστατικών τεχνών* (σσ. 151-173). Αθήνα: Παπαζήσης.
- Τσέχωφ, Α. (1986). *Ο Γλάρος - Θεός Βάνιας - Πρόταση Γάμου - Η αρκούδα*. (μτφρ. Λ. Καλλέργης), (τομ. Α'). Αθήνα: Δωδώνη.